

Nr 123.

Av herr **Berg** i Munkfors, *om skrivelse till Kungl. Maj:t angående viss utvidgning av vederbörande militärbefäl lämnat bemyndigande beträffande värnpliktige, som hysa samvetsbetänkligheter mot vapentjänst m. m.*

Sedan flera år tillbaka har frågan om de värnpliktige som hysa samvetsbetänkligheter mot vapentjänst varit föremål för riksdagens behandling. Andra kammaren har vid flera tillfällen bifallit motioner i ämnet, men de hava avslagits av första kammaren. Första kammarens första tillfälliga utskott, som handlade ärendet vid förra årets riksdag, säger dock i sitt utlåtande, att denna fråga icke, förrän den på ett eller annat sätt vunnit sin lösning, kommer att definitivt avföras från dagordningen. Genom utfärdandet av cirkuläret av den 21 februari 1902 har principen, att verkligt samvetsömna värnpliktiga böra kunna befrias från vapentjänst för att i stället utföra annan lämplig tjänstgöring vid truppförband godtagits. Den utvidgning som jag i motioner tvenne gånger förut och nu begär, rör allenast att sådant arbete må kunna av den värnpliktige utföras i civil dräkt. Som bekant har ock Svenska Missionsförbundets styrelse i en petition till Konungen framställt behovet av ett tillmötesgående på detta område. Ett faktum är, att allt flere få sitta i fängelse för värnpliktsvägran. Detta allt visar, att frågan är aktuell och behöver få en snar lösning.

I det kungliga cirkuläret heter det: att Kungl. Maj:t uppå gjord underdånig hemställan funnit gott i nåder bemyndiga vederbörande truppförbandschefer att, därest efter inhämtande av erforderliga upplysningar de vid noggrann prövning av omständigheterna i varje särskilt fall finna övertygande skäl föreligga till antagande, att värnpliktig, som vägrar att fullgöra vapentjänst, därtill föranledes av allvarliga samvetsbetänkligheter mot sådan tjänst, förordna att dylik värnpliktig skall användas till annan lämplig tjänstgöring vid truppförbandet. Därav framgår, att en mycket svår och grannliga prövning blivit lagd i regementschefernas

hand. De å sin sida vända sig väl i allmänhet till regementspastor för att av honom få prövningen utförd. Huru samvetsgrann en regementspastor än vill vara, så kan man dock inte i alla fall förutsätta att han som evangelisk lutersk pastor är nog fördomsfri att giva vitsord åt betänkligheter, som en yngling, tillhörande frikyrkliga samfund, kan hysa. För övrigt nämnes i cirkuläret icke ett ord om att samvetsbetänkligheterna skola vara av religiös art. De skola vara *allvarliga* och det kunna de helt visst vara, även om de icke äro religiösa. Allt vittnar om, att frågan bör tagas upp i hela sin omfattning och bestämda lagstadgade former böra givas åt innehållet i detta cirkulär. Det gäller oförvitliga svenska medborgares frihet och den bör ligga oss om hjärtat att värna.

Med anledning härav får jag hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att det täcktes Kungl. Maj:t låta utreda, huruvida det genom nådiga cirkuläret av den 21 februari 1902 vederbörande truppförbandschefer lämnade be- myndigande beträffande värnpliktig, som befunnas hysa samvetsbetänkligheter mot vapentjänst, må kunna utvidgas därhän, att det bereder möjlighet att låta sådan värnpliktig civilklädd och under lämplig tillsyn utföra arbete för statens räkning vid eller utom truppförband, samt giva åt nämnda cirkulär den tydliga avfattning, att allt subjektivt godtycke må vara uteslutet, och för riksdagen framlägga förslag härom.

Stockholm den 25 januari 1917.

N. A:son Berg i Munkfors.